

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2014. november

- kivonat -

Készítette:

az

**Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási Főosztály**

Vízkészlet-gazdálkodási Osztálya és

az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

**Budapest, Szeged
2014. november 10.**

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

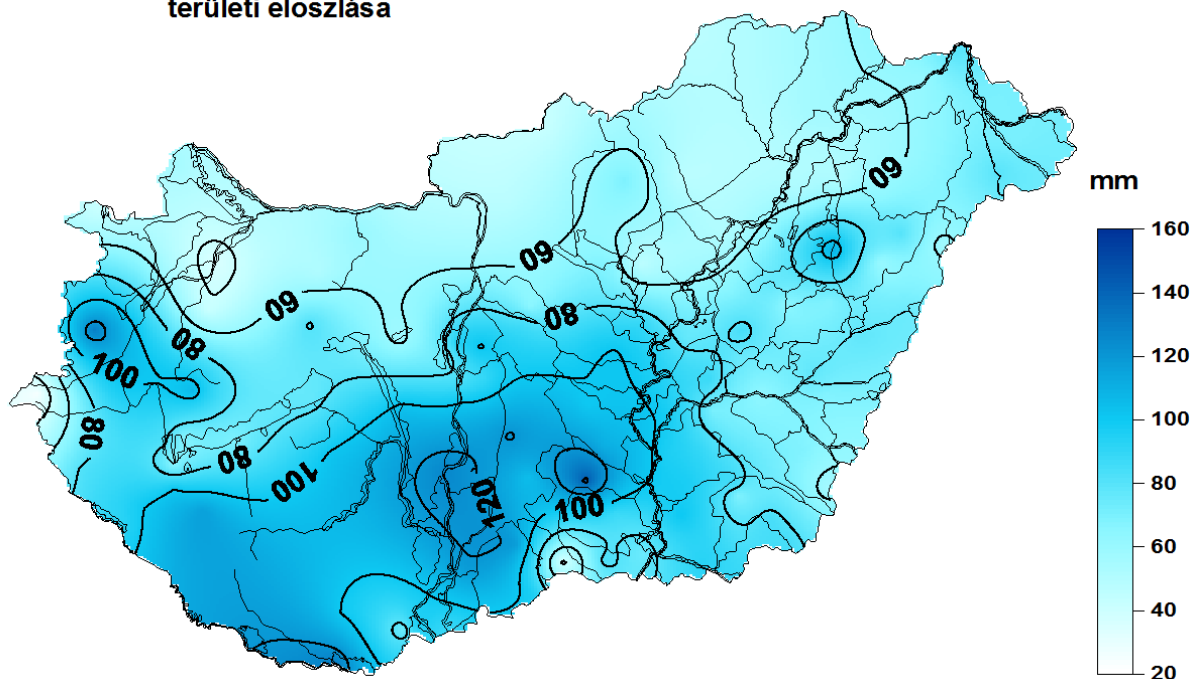
Csapadék

2014 októberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 24 mm (Szentgotthárd) és 143 mm (Jászszenlászló) között alakult, az országos területi átlagérték 78 mm volt, ami 36 mm-rel (86%-kal) több a viszonyítási időszak (1971-2000) október havi átlagánál.

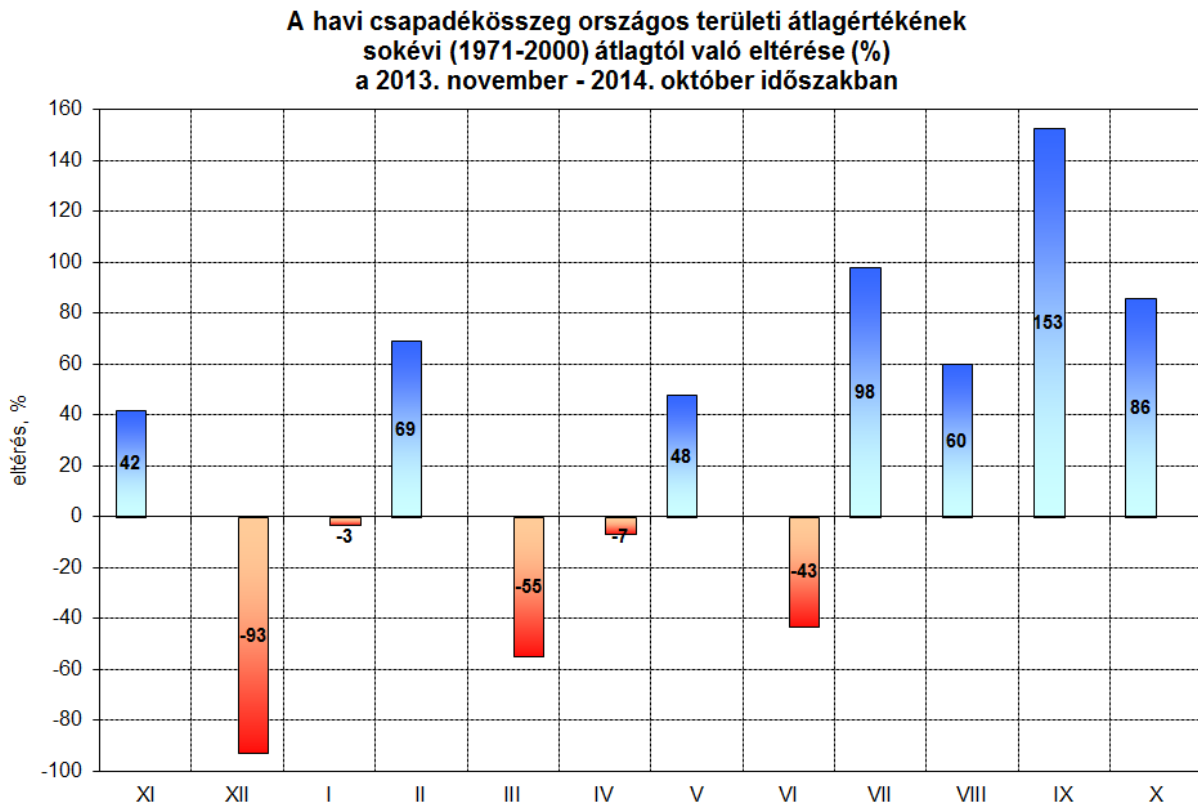
Októberben Árpás, Jósvafő, Kelebia és Szécsény térségének kivételével a havi átlagnál több csapadék hullott. A legtöbb (100-143 mm) csapadékot a Dunántúl nyugati és déli részén, valamint – kisebb körzetek kivételével – a Duna-Tisza köze déli felén jegyezték fel. Ugyanezen térségekben fordult elő a havi átlaghoz viszonyított legnagyobb havi (60-107 mm) csapadéktöbblet.

Országos áttekintésben az októberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (21 mm) Szentgotthárd, a legnagyobb csapadéktöbblet (107 mm) Jászszenlászló állomáson fordult elő.

A 2014. október havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi szövegtáblában a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének átlagtól való relatív eltérését.

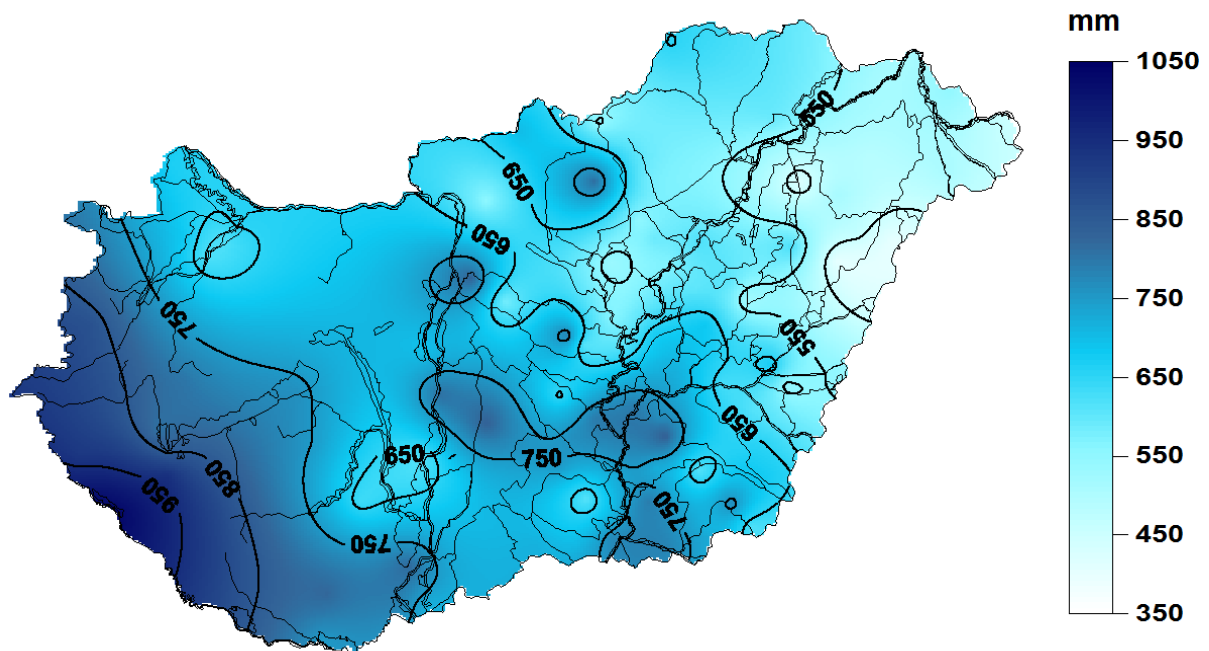

A 2014. január-október időszakban lehullott csapadék mennyisége 397 mm (Nyíregyháza-Napkor) és 1031 mm (Murakeresztúr) között alakult, az országos területi átlagérték 668 mm volt, ami az időszakos átlagnál 197 mm-rel (mintegy 42%-kal) magasabb.

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb tízhavi csapadéktöbblet (300-413 mm) a Délnyugat-Dunántúlon, Budapest térségében és az Alsó-Tisza-vidéken jelentkezett. A január-október időszakban az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (50-132 mm) a Szatmári-síkságon és az Érmellék területén fordult elő.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb tízhavi csapadéktöbblet (413 mm) Pankota, a legnagyobb tízhavi csapadékhiány (132 mm) Milota állomáson fordult elő.

A 2014. január-október havi csapadékösszeg területi eloszlása

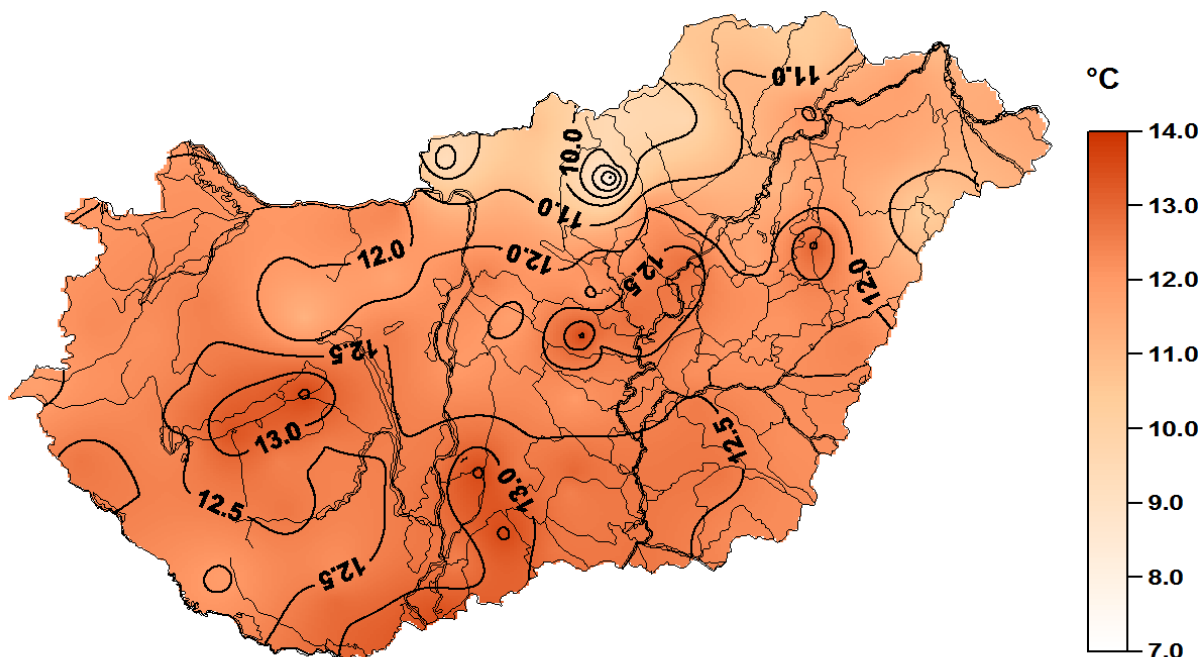
Léghőmérséklet

Az október havi középhőmérséklet $7,9^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $13,6^{\circ}\text{C}$ (Jánoshalma, Öregcsertő Csorna-puszta) között alakult, az országos területi átlagérték $12,0^{\circ}\text{C}$ volt, ami $1,9^{\circ}\text{C}$ -kal magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta az októberi átlagot.

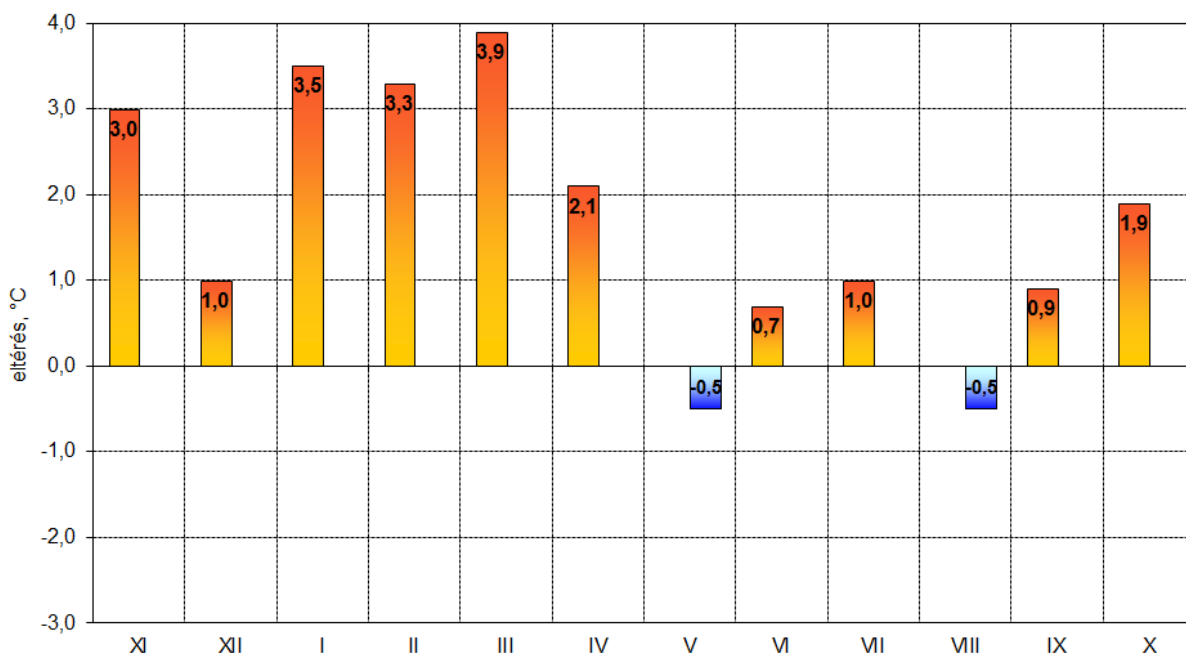
Országos áttekintésben az átlagos október havi középhőmérséklethez képest a legnagyobb pozitív eltérés ($3,2^{\circ}\text{C}$) Cegléd és Iklódbördőce állomáson fordult elő.

A 2014. október havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének átlagától való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagától való eltérése (°C) a 2013. november - 2014. október időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma október végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest területi átlagban lényegesen nem változott. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát síkvidékeink területi átlagában a 80-100% közötti telítettségi értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest október végén magasabb volt, jellemzően a 80-100% közötti telítettségi értékek fordultak elő.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest síkvidékeink túlnyomó részén emelkedett (70-100%-os telítettségi értékek). Ugyanakkor a Tiszántúl északi harmadán októberben kisebb nedvességtartalom-növekedés következett be, a jellemző telítettségi értékek 40-60% között alakultak.

Talajvíz

Októberben elsősorban dunántúli síkvidékeken, a Duna-Tisza közén, a Körös-Maros közén és a Nagykunságban folytatódó talajvízszint-emelkedés mértéke az érintett területek meghatározó részén kisebb volt 25 cm-nél. Nagyobb (25-50 cm) változás a Csepeli- és a Solti-sík területén, illetve a Tiszántúl egyes körzeteiben, 80-100 cm-t meghaladó emelkedés azonban csak a Dél-Mezőföldön és a Dráva-menti síkság területén fordult elő. A Mosoni-síkság, a Szigetköz, a Marcal-völgy és a Tiszántúl északkeleti részén októberben 0-10 cm talajvízszint-csökkenés mutatkozott. (Hasonló mértékű változást mutató, kisebb kiterjedésű, mozaikszerűen beékelődő körzetek más síkvidékeken is előfordultak.) Nagyobb, 25-50 cm közötti értékek elsősorban a Szigetköz területén jelentkeztek.

Az 1971-2000. közötti időszak október havi középértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Duna-Tisza köze magasabb térszínein, az Északi-középhegység előterében, a Felső-Tisza vidék területén és a Nagykunság északkeleti peremvidékén. Legjelentősebb (200-300 cm, helyenként azt meghaladó) eltérések továbbra is a Duna-Tisza köze északi és délnyugati részén, továbbá a Mátra és a Bükk előterében mutatkoztak. A viszonyítási időszak átlagánál magasabb helyzetű talajvíztükör a dunántúli síkvidékek területének csaknem egészén, a Duna-menti síkság, a Zagyva-medence, a Közép- és Alsó-Tisza völgyén, a Sajó torkolatvidékén, valamint a Tiszántúl déli felén fordult elő.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2014. október hónapban az 1971-2000. közötti időszak október havi átlagértékénél mintegy 5-10 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2014 októberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 170,03 millió m³ volt, ami 49,89 millió m³-rel (23%-kal) maradt el az előző havi értéktől. Az október havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 8 VIZIG működési területén fordult elő belvízelöntés. A megfigyelt elöntések maximális kiterjedése országos összesítésben 44 783 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2014 októberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 3,03 millió m³-rel (4,6%-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2014. október 12-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a november az átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos, a december az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál szárazabb, a január az átlagosnál melegebb és az átlagosnál kissé csapadékosabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
november	3,5 – 5,7 (4,2)	30 – 70 (53)
december	-1,0 – 3,2 (0,6)	20 – 55 (44)
január	-1,4 – 2,7 (-0,8)	20 – 50 (32)

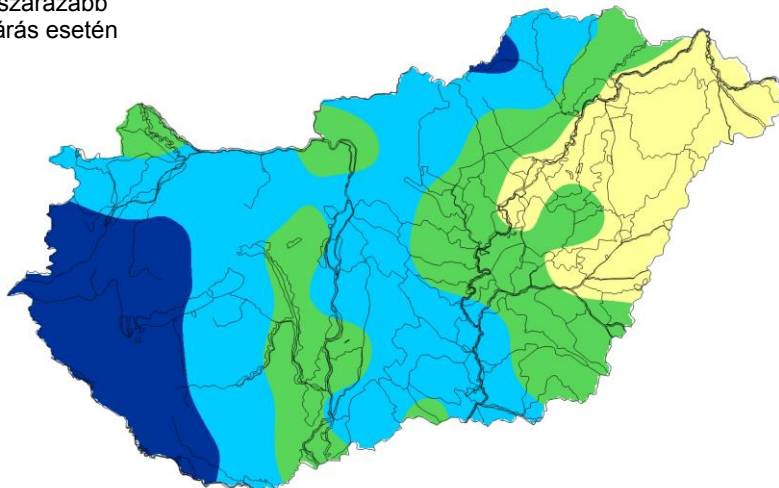
Az OMSZ 2014. november 10-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban az évszakos átlagnál enyhébb, mérsékeltén változékony időjárás várható. Számottevő mennyiségű – területi átlagban 10 mm/nap értéket elérő – csapadéokra az időszak utolsó harmadában lehet számítani. Az időszak közepén fokozatos lehűlés kezdődik, de a napi középhőmérsékletek előreláthatólag nem csökkennek az évszakos átlag alá.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2014. novemberre előrejelzett értékei

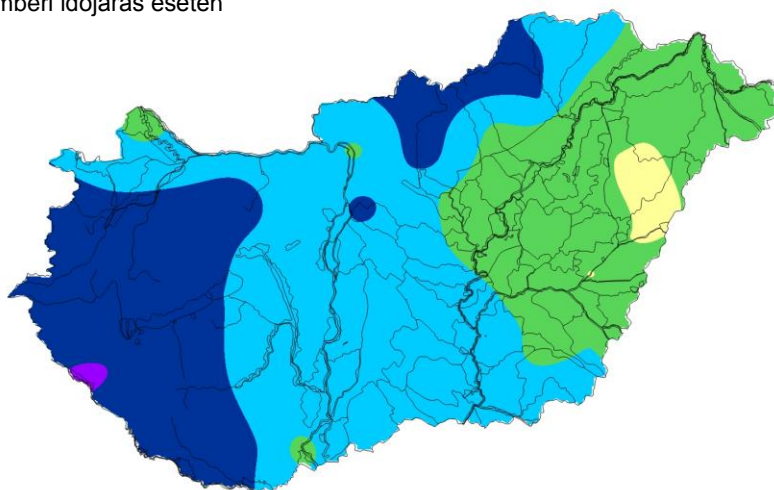
Novemberben átlagosan csapadékos időjárás esetén már a Tiszántúl É-ÉK-i részén is átmeneti vízháztartási helyzet alakulhat ki. Az ország nagy részén viszont nedvesebb vízháztartási helyzetre kell számítani. Ez a belvízzel elöntött területek növekedésével járhat együtt, viszont erre – a következő hónapok csapadékviszonyai függvényében – inkább a későőszi-téli időszakban lehet számítani. Ezzel együtt, valamint a talajrétegek telítettségét és a téli időszakban jelentősen csökkenő párolgást is figyelembe véve megnőtt az esélye a tavaszi belvíz kialakulásának is.

Az alábbi ábrákon három időjárásforgatókönyv alapján végzett számítások alapján szemléltetjük a vízháztartási helyzet várható novemberi alakulását.

Az átlagosnál szárazabb
novemberi időjárás esetén

Átlagosan csapadékos
novemberi időjárás esetén

GVM

Az átlagosnál csapadékosabb
novemberi időjárás esetén

